

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΑΠΟ ΜΑΔΡΙΤΗ

Οι πολλές ψυχές των Podemos

ΤΟΥ ΝΙΚΟΛΑ ΚΟΣΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ

➤ Το βράδυ πριν από την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων για την εκλογή του Συμβουλίου των Πολιτών, οι Podemos παραθέτουν δείπνο σε μέλη αριστερών κομμάτων και ευρωβουλευτές από την Ελλάδα, τη Γαλλία, την Πορτογαλία, τη Φινλανδία κ.α. Ωστόσο, χωρίς ήχο κι από μακριά, νομίζει κανείς ότι πρόκειται για γιορτή αποφοίτησης με καλεσμένους τους γονείς των φοιτητών. Πράγματι, ο Μανουέλ, η Τάνια, η Κάρμεν, ο Ντένις, ηγετικά στελέχη των Podemos, μόλις τελείωσαν το πανεπιστήμιο. Τα μάτια τους ακτινοβολούν μια λάμψη αμόλυπτη από πραγματισμό και κυνικότητα. Η φρεσκάδα των Podemos σοκάρει.

Η Κάρμεν, είκοσι τριών χρονών, φοιτήτρια πολιτικής επιστήμης στο Πανεπιστήμιο Comptense της Μαδρίτης μου λέει ότι τώρα που η καθηγήτριά της έγινε ευρωβουλευτίνα θα δουλέψει γι' αυτήν και δεν έχει χρόνο να παραδώσει την διπλωματική της πάνω στις κοινωνικές πολιτικές του Μοράλες στη Βολιβία. Παρόμοιες ιστορίες στριφογυρίζουν στο κεφάλι μου όλη την μέρα, μέχρι που ο Πάμπλο Ιγκλέσιας με καλοσωρίζει με την χαρακτηριστική αγκαλιά, κι εγώ δεν χάνω την ευκαιρία. Η Κωνσταντίνα Κούνεβα, η γυναίκα με την ψυχή εκεί που άλλοι έχουν τα μάτια, μου είχε ήδη περιγράψει την αγκαλιά του Ιγκλέσιας ως «αληθινή όσο λίγες στον κόσμο». Βρίσκομαι στην Μαδρίτη με την Κωνσταντίνα στο πλαίσιο μιας έρευνας σχετικά με τις τεχνολογικές άμεσες δημοκρατίας εντός κι εκτός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η εφευρετικότητά των Podemos εμπνέει.

Οι Podemos έχουν «πολλές ψυχές», θα μου πει ο Ιγκλέσιας, επιβεβαιώνοντας τις ανθρωπολογικές παρατηρήσεις μου των τελευταίων ημερών, τις οποίες και μοιράζομαι σε μια πρώτη μορφή: Μακρόχρονη δουλειά κι οργάνωση στο δημόσιο πανεπιστήμιο, ριζικές πολιτικές αλλαγές στη Λατινική Αμερική, οριζόντιοι αγώνες για τα κοινά στην Ισπανία, χαρισματική χρήση των μαζικών μέσων επικοινωνίας και της τηλεόρασης, και το μαζικό κίνημα των πλατειών του 2011 αποτελούν ισοδύναμα κομμάτια της καλειδοσκοπικής πολιτικής ψυχής των Podemos. Η πολυσυλλεκτικότητα των Podemos διδάσκει.

Η πρώτη «ψυχή» των Podemos είναι το δημόσιο πανεπιστήμιο, και ειδικότερα το Τμήμα Πολιτικών Επιστημών του —ιστορικό από τους αγώνες του κατά του φρανκισμού— Comptense της Μαδρίτης. Σε αυτό το τμήμα, διδάσκουν πολιτική επιστήμη οι τέσσερις πρώτοι σε σταυρούς στο Συμβούλιο των Πο-

λιτών: ο Πάμπλο Ιγκλέσιας, ο Ινίγο Ερεχόν (Íñigo Errejón), η Καρολίνα Μπεσκάνσα (Carolina Bescansa) και ο Χουάν Κάρλος Μονεδέρο (Juan Carlos Monedero). Εκεί φοίτησαν και ακόμα φοιτούν δεκάδες νεότερα στελέχη των Podemos, μεταξύ των οποίων η γνωστή μας πια Κάρμεν. Στο δημόσιο Comptense, οι ακαδημαϊκοί ερευνητές έστησαν εδώ και δέκα χρόνια ένα κέντρο πολιτικής σκέψης, δράσης και τελικά ηγεμονίας, απαλλαγμένοι από τα τέκνα και τα ιδεολογήματα της μεγαλοαστικής τάξης, που έχουν καταλάβει τα ιδιωτικά πανεπιστήμια της χώρας. Στο δημόσιο πανεπιστήμιο της Μαδρίτης κι από πανεπιστημιακούς δασκάλους που πληρώνονται με μισθούς πείνας γεννήθηκε το νέο πολιτικό υποκείμενο της χώρας.

Η δεύτερη «ψυχή» των Podemos είναι η Λατινική Αμερική, και ειδικότερα οι κοσμοϊστορικές εξελίξεις που έχουν συντελεστεί στην ήπειρο της μπολιβαριανής επανάστασης τα τελευταία 10-15 χρόνια, τις οποίες οι Podemos έχουν μελετήσει ενδελεχώς. Άλλωστε, ο Μονεδέρο, ο βασικός πολιτικός στοχαστής των Podemos, ήταν έμπιστος συνεργάτης του Τσάβες για εννιά χρόνια πριν φύγει απογοητευμένος από την στροφή των Βενεζουελάνων στον άκρατο καταναλωτισμό (όπως λέει ο Μονεδέρο σε συνέντευξη που μου έδωσε). Πέρα από συγκεκριμένα πρόσωπα και πολιτικές σχέσεις που κανείς δεν μπορεί να ξέρει πόσο βαθιές είναι (αυτό είναι άλλωστε το κύριο κατηγορητήριο των αντιπάλων τους αλλά και η ελπίδα πολλών υποστηρικτών τους), το πολιτικό όραμα των Podemos διαπνέεται από την θεωρία της «λαϊκιστικής λογικής» (populist reason) του πρόσφατα εκλιπόντα Αργεντινικού πολιτικού στοχαστή Ερνέστο Λακλάου, αλλά και από την πράξη των λατινοαμερικανικών κινήσεων, που αποτίναξαν την ηγεμονία των ΗΠΑ και του ΔΝΤ από την ήπειρο.

Η τρίτη «ψυχή» των Podemos ανδρώθηκε μέσα από τους αγώνες για τα κοινά στην Ισπανία, και ειδικά μέσα από τις λαϊκές επιτροπές για την υπεράσπιση του δικαιώματος στην κατοικία κι ενάντια στις εξώσεις, όπως η Plataforma de Afectados por la Hipoteca. Πολλά τωρινά μέλη των Podemos πολιτικοποιήθηκαν μέσα από το μακρόχρονο αυτό κίνημα και μέσα από άλλες μικρές αρ-

χικά κινήσεις για την υπεράσπιση των κοινών αγαθών, οι οποίες σιγά-σιγά αποτέλεσαν μια πλατιά συμμαχία ενάντια στον σφετερισμό του δημόσιου πλούτου από τράπεζες και ιδιώτες. Αυτή η συμμαχία ίσως αποδειχθεί κλειδί για την επίλυση του μεγαλύτερου αιγίματος στην ισπανική Αριστερά σήμερα, που δεν είναι άλλο από το περίφημο καταλανικό ζήτημα. Η παρουσία της Άντα Κολάου (Ada Colau), της καταλανής ηγέτιδας του κινήματος ενάντια στις εξώσεις και του νεοσύστατου ριζοσπαστικού Guanyem Barcelona, στο ιδρυτικό συνέδριο των Podemos δίνει ελπίδες για μια πανισπανική συμμαχία.

Η τέταρτη «ψυχή» των Podemos είναι τα μέσα μαζικής ενημέρωσης τα οποία οι χαρισματικοί ομιλητές του κινήματος αντιμετωπίζουν επιθετικά και στρατηγικά. Μπορεί στο πανεπιστήμιο και τους αγώνες για τα κοινά οι Podemos να έφτιαξαν δεσμούς αλληλεγγύης, αλλά όταν ο Ιγκλέσιας ανέλαβε τις διαδραστικές τηλεοπτικές εκπομπές La Tuerka και Fort Apache μπόρεσαν να αγγίξουν μαζικά ακροατήρια. Γενικά, όχι μόνο δεν φοβούνται την τηλεόραση αλλά την έχουν βάλει να δουλεύει γι' αυτούς, γνωρίζοντας ότι ακόμα και όταν οι καλανάρχες μισούν αυτά που λένε είναι υποχρεωμένοι να τους καλέσουν γιατί έτσι θα έχουν ακροαματικότητα. Στο δείπνο της ...αποφοίτησης, ο Ντένις Τόμας Μαγκουάιρ (Denis Thomas Maguire), μισός Σκωτσέζος και μισός Ισπανός, εκλεγμένος μέλος της Επιτροπής για τις Δημοκρατικές Εγγυήσεις, θα μου πει ότι οι Podemos έχουν μάθει να παίζουν με την τηλεόραση σαν τη γάτα με το ποντίκι, τσιτάροντας την περίφημη ατάκα του Λένιν για το σκονί και τους καπιταλιστές.

Τέλος, η πιο παθιασμένη απ' όλες «ψυχή» υπήρξε το κίνημα των πλατειών του 2011, οι γνωστοί Indignados. Στις πλατείες συναντήθηκαν για πρώτη φορά πολλά ετερόκλητα κομμάτια της άνεργης αλλά δημιουργικής νεολαίας και συλλογικότες που είχαν ήδη χτιστεί στη βάση καθημερινών αγώνων για τα κοινά. Οι πλατείες έδωσαν την δυνατότητα σε πλατιά κομμάτια του πληθυσμού να φανταστούν τον εαυτό τους ως μαζικό πολιτικό κίνημα. Ωστόσο, μπορεί οι ισπανικές πλατείες να γέννησαν πολιτικές δομές, αλλά δεν έφτια-

Από το ιδρυτικό συνέδριο των Podemos

ξαν δεσμούς αλληλεγγύης, μπορεί να μεγάλωσαν την οργανική αυτοπεποίθηση αλλά δεν οργάνωσαν την δράση. Το κρίσιμο βήμα για την μετατροπή των πλατειών της διαμαρτυρίας σε δομές πολιτικής δημιουργίας έγινε με την γέννηση των «κύκλων» των Podemos, μιας μόνιμης δικτυακής δομής που βασίζεται σε αμεσοδημοκρατικά συμβούλια, τοπικά και ειδικών θεμάτων, τα οποία συνεδριάζουν κι αποφασίζουν είτε μέσω φυσικής είτε διαδικτυακής παρουσίας.

Η ανάδειξη του δημόσιου πανεπιστημίου ως ενεργού πολιτικού υποκειμένου, η εξαγωγή της μπολιβαριανής επανάστασης στην Ευρώπη, η υπεράσπιση των κοινών ως αποτελεσματικός κοινός πολιτικός παρονομαστής ετερογενών κινήσεων, η χαρισματική χρήση των μέσων μαζικής επικοινωνίας και η μετουσίωση της διαμαρτυρόμενης πλατείας σε διαδραστική άμεση δημοκρατία αποτελούν χρήσιμα μαθήματα που προκύπτουν από μια «εθνογραφική» ανάλυση των «πολλών ψυχών» των Podemos σήμερα. Μια ψυχανάλυση ωστόσο χωρίς καναπέ, μια ψυχανάλυση ενάντια σε όλες τις εκδοχές του.

ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ, 27 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2014

Τα αρχεία εν κινδύνω;

Η **Εταιρεία Μελέτης Νέου Ελληνισμού (EMNE)**—περιοδικό *Μνήμων* και ο **Όμιλος Μελέτης Ιστορίας και Κοινωνίας (ΟΜΙΚ)** διοργανώνουν συζήτηση με θέμα **Τα αρχεία εν κινδύνω;** Η συζήτηση θα πραγματοποιηθεί στα γραφεία της EMNE (Ζωσιμίου 11 και Λασκάρεως 51) την **Τρίτη 16 Δεκεμβρίου στις 7.30 μ.μ.**

Ομιλητές: Ευγενία Αδαμοπούλου (ΟΜΙΚ), Χρήστος Λούκος (EMNE-περιοδικό *Μνήμων*), Αμαλία Παππά (Ελληνική Αρχαιολογική Εταιρεία) **Συντονίστρια:** Σοφία Ματθαίου (EMNE-περιοδικό *Μνήμων*)

Η ημερίδα οργανώνεται με αφετηρία την πρόσφατη υπουργική απόφαση (αρ.πρωτ. 186496/Ε2) της 18ης Νοεμβρίου 2014, που επιβάλλει αναγκαστικές μετακινήσεις αρκετών ειδικευμένων καθηγητών από τα Γ.Α.Κ. και τις δημόσιες βιβλιοθήκες χωρίς καν προηγούμενη αίτηση των ίδιων.

Ο Νικόλας Κοσματόπουλος είναι λέκτορας Ανθρωπολογίας στο École Polytechnique Fédérale de Lausanne κι επισκέπτης καθηγητής στο Institute of Environmental Science and Technology (ICTA) - Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Το άρθρο εντάσσεται στο πλαίσιο ενός ερευνητικού σχεδίου, σε συνεργασία με την Κ. Κούνεβα, για τη δημιουργία ενός αμεσοδημοκρατικού δικτύου πολιτικής δράσης μέσα κι έξω από το Ευρωκοινοβούλιο.